

Summary

In the private herbarium of W.C. van Embden (deposited in the Rijksherbarium at Leyden) four samples of *Oligotrichum* have been discovered, originating from the provinces of Utrecht and Gelderland. As these plants were collected between 1900 and about 1923, *Oligotrichum* is probably not a recently immigrated species, as was presumed before, but an old, overlooked one.

Literatuur

Bakker, P.A. & A. Touw: De opmars van *Oligotrichum hercynicum* (Hedw.) Lam. et DC. *Buxbaumia* 17 (1963) 111-115.

MICROLEJEUNEA ULICINA (TAYL.) EVANS IN HET LOCKHORSTERBOS - EEN NIEUWE VINDPLAATS IN NEDERLAND

door G. Dirkse

Tijdens een mossenexcursie van afd. Amersfoort der N.J.N. op zaterdag 28 januari j.l. naar een gedeelte van het Lockhorsterbos, dat enkele kilometers ten ZO. van Amersfoort langs de oostzijde van de Heiligenbergerbeek ligt, werd een klein levermosje verzameld, hetwelk groeide op een boom. Thuis werd het plantje gedetermineerd als behorende tot de soort *Microlejeunea ulicina* (Tayl.) Evans. Daar ik mij nog niet geheel zeker voelde van de determinatie, werd de rest van het verzamelde materiaal meegenomen naar de heer Frencken te Hilversum. Aldaar werden de gevonden exemplaren vergeleken met beschrijvingen en afbeeldingen in "Macvicar" en "Van den Berghen". Naar aanleiding hiervan werd het verzamelde volledig identiek bevonden met de in beide bovenaangehaalde werken omschreven soort *Microlejeunea ulicina* (Tayl.) Evans.

Beknpte beschrijving van het gevonden materiaal:

Plant zeer klein; vormt geelgroene matjes op en tussen boom-schors. Bladen met duidelijke boven- en onderlob. Onderlob weinig groter dan de bovenlob en voorzien van een duidelijke "tand". Blad (boven- en onderlob) bol. Amphigastriën duidelijk tweetoppig. Vooral de geelgroene kleur en de miezerige afmetingen, alsmede de epiphytische levenswijze en het bolle uiterlijk der blaadjes onder de loupe vormen goede veld-kenmerken.

Voorkomen in het Lockhorsterbos:

Op ongeveer een twintigtal bomen van drieërlei soort. De hoogste abundantie en dominantie worden bereikt op een aantal Iepen (*Ulmus spec.*), met een dikte variërend van 15-25 cm., groeiend langs een droge sloot dwars door het bos ongeveer evenwijdig aan de beek. Vooral op de dikkere onderstammen, indien deze geen andere mossen dragen, bedekken de individuen van *Microlejeunea* soms oppervlakten van meer dan één vierkante dm. (excp. van n.nw. tot z.zw.). De maximale hoogte waarop de individuen groeien acht ik zeker in enkele gevallen de 2 meter te boven gaan.

Op hellende stammen (exp. van ca. n. tot z.), die hier meestal met een tapijt, voor het grootste deel gevormd door individuen van *Dicranoweisia cirrhata* en *Lophocolea heterophylla*, bedekt zijn, groeien de individuen van *Microlejeunea* vooral langs de randen van die tapijten; een enkele keer op een "leeg" plekje erin.

Op tamelijk dikke eiken (tot ca. 50 cm.) groeien de individuen vooral in de schorsspleten (exp. ca. n.). Op een gedegenereerde kapeik (*Quercus robur*) groeien de individuen op een plukje samen met individuen behorende tot *Ptilidium pulcherrimum*.

Op een tweetal bomen van *Alnus glutinosa* groeien de individuen samen met *Lophocolea heterophylla*- en *Dicranoweisia cirrhata* individuen.

Dat gedeelte waar de "*Microlejeunea* bomen" staan is vrij open en bestaat hoofdzakelijk uit loofhout, berk, eik en forse elzen, waartussen en waaromheen hier en daar naaldhout is aangeplant.

De weergave van de verspreiding van *Microlejeunea* in ons land in de Mossentabel (Margadant 1959, blz. 38), "2 vind-

plaatsen in G. en F.", lijkt mij niet geheel juist. Immers gaat men de bij de beknopte weergave van de verspreiding in voornoemde tabel opgegeven documentatieliteratuur na (Buxh 8:7, 1954, A.B.N. 3:137, 1954), dan blijken hierin 4 vindplaatsen te worden genoemd, te weten: Rhederoorden "het pad van kasteel Middachten naar Fazantenbos" (Agsteribbe & Groenhuijzen 1954) en Beekhuizen en het Middachterbos (Barkman 1954). Deze vindplaatsen blijken voor een deel te liggen in het Subcentreurop district (Beekhuizen, Rhederoord, "pad van kasteel Middachten naar Fazantenbos" Westhoff 1958). Voor een ander deel liggen de genoemde vindplaatsen in het Gelders of althans in de overgang van subcentreurop naar Gelders district (misschien is de vindplaats in Rhederoord ook als zodanig op te vatten). Geen der gepubliceerde vindplaatsen lijkt mij echter in het Fluviaal district te liggen.

Literatuur

- Agsteribbe, E., Groenhuijzen, S., Margadant, W.D., "De excursie naar de zuidoostelijke Veluwezoom". Buxbaumia jrg. 8, nr. 1/2, 1954.
- Barkman, J.J., in: "Acquisitions to the moss and liverwort flora of the Netherlands" by: E. Agsteribbe, J.J. Barkman, S. Groenhuijzen, W.D. Margadant, W. Meijer and E. Nannenga-Bremekamp. A.B.N., vol 3(1), 1954.
- MacVicar, S.M., The student's handbook of British hepatics. 2d. ed. 1926.
- Margadant, W.D., Mossentabel, uitgave der N.J.N. 1959.
- Van den Berghen, C., Flore générale de Belgique. Bryophytes Vol. 1 - Fasc. I, II et III. 1959 et 1960.
- Westhoff, V., De plantengroei van het nationale park Veluwezoom. Wetenschappelijke mededeling no. 26. Uitgave der K.N.N.V. 1958.

Summary.

Microlejeunea ulicina (Tayl.) has been found on elm-, oak- and alder trees in the "Lockhorsterbos" near Amersfoort

in association with *Dicranoweisia cirrhata*, *Lophocolea heterophylla* and *Ptilidium pulcherrimum*. The species has been recorded from four localities in the Netherlands before, the present locality is the first one in the fluviatile district.

LEDENLIJST BRYOLOGISCHE WERKGROEP K.N.N.V.

J.J. v. Baak	Maliebaan 92, Utrecht
Prof.dr. D. Bakker	Margrietlaan 4, Haren (Gr.)
P. Bakker	p.a. "Natuurmonumenten", Herengracht 540, Amsterdam-C.
J.F. Bannink	Huize "Evers", Gelselaar bij Lochem
Dr. J.J. Barkman	Biologisch Station, Kampsweg 29, Wijster (Dr.)
F. Benjaminsen	Mullerweg 23, Eindhoven
Hr. en Mevr. J. Birza	Griendstraat 15, Geldrop (N.Br.)
H. v. Bohemen	Biesboschstraat 13, Amsterdam-Z.
A.J.H. v.d. Boogaard	Baroniestraat 61, Boxtel
C.J. Booy	Teniersstraat 35, Zutphen
J. v. Borssum Waalkes	Eijssoniussstraat 21, Groningen
G.H.J. Brilleman	p.a. Jeugdherberg "De Breklenkamp" bij Denekamp (Ov.)
J. v. Brummelen	Hyacinthenlaan 25, Haarlem
G. Dirkse	Julianalaan 8, Hoevelaken
Mej. M. Dijkstal	Dukatendreef 3, Cuyk (N.Br.)
W.N. Ellis	Balistraat 77 ^I , Amsterdam-O.
Mevr. A.C. Ellis-Adam	id.
W. Fliervoet	Onyxstraat 33, Nijmegen
J. Frencken	Joh. Geradtsweg 71, Hilversum
Mevr. A.J. Gorter - ter Pelkwijk	Meerkade 8, Naarden (post Bussum)
R. Gradstein	Alexander Numankade 19, Utrecht
M.C. Groenhart	Pl. Middenlaan 40, Amsterdam-C.
S. Groenhuijzen	Achillesstraat 10 ^{III} , Amsterdam Nw-Zuid
Dr. G. Harmsen	Zuid Hollandstraat 32 ^{II} , Amsterdam- Buitenveldert